

TRAUMAST TAASTUMIST TOETAV VAIMSE TERVISE ABI

Infoleht teenuseosutajale
Alates 01.04.2023, ohvriabi

Ohvriabi korraldamise alused sätestab ohvriabi seadus (edaspidi: OAS). Käesolev infoleht annab ülevaate sellest, kuidas korraldatakse kuriteo ja vägivalla ohvrite traumast taastumist toetava vaimse tervise abi alates 01.04.2023 kehtiva OAS kohaselt. Varasemas, s.o kuni 31.03.2023 kehtinud ohvriabi seaduses kasutati sellisest abist rääkides mõistet süüteo ohvrite psühholoogilise abi kulude hüvitamine.

Uus OAS on abi kättesaadavust laiendanud ning sellise abi andmise töökorraldust täpsustanud. Seetõttu räägib uus ohvriabi seadus **kuriteo ja vägivalla ohvritele** võimaldatava traumast taastumist toetava vaimse tervise abi **tasu maksmise kohustuse ülevõtmisest**.

Lahtiseletatult tähendab see seda, et nimetatud sihtgrupi puhul võtab teatud juhtudel Sotsiaalkindlustusamet inimeselt vaimse tervise teenuste eest tasu maksmise kohustuse üle ning maksab teenuse eest inimese asemel ise. Käesolev infoleht annab täpsema ülevaate abi korraldamisega seonduvatest nüanssidest, mida vastavat abi pakkuvatel teenuseosutajatel on oluline teada.

Teenuseosutaja tähendab siinkohal lepingupartnerit (äriühing, mittetulundusühing, sihtasutus, FIE), kellega Sotsiaalkindlustusamet on sõlminud tasu maksmise kohustuse ülevõtmise lepingu.

Spetsialist tähendab siinkohal vahetult teenust osutavat spetsialisti (psühholoog, psühhoterapeut), kellele teenuseosutaja on pannud lepingu täitmise ülesande.

Infoleht annab ülevaate:

1. Riiklik ohvriabi – mis see on, kellele see on?
2. Traumast taastumist toetav vaimse tervise abi – mis see on, kellele see on?
3. Limiit – mis summa ulatuses inimese eest teenuse kulud tasutakse, millised on ajalised piirid?
4. Traumast taastumist toetav vaimse tervise abi – kes seda osutab?
Nõuded teenust osutavale spetsialistile, lepingusse astumine
5. Teenuse korraldus, klienditeekond
6. Aruannete ja arvete esitamine
7. Kontaktid

1. Riiklik ohvriabi – mis see on kellele see on?

Riiklik ohvriabi (edaspidi ohvriabi) on riigi korraldatud ohvriabiteenuste ja kuriteoohvri hüvitiste süsteem, mille eesmärk on säilitada või taastada kuriteo, vägivalla või kriisijuhtumi tõttu kahjustatud füüsiliste inimeste toimetulekuvõime ja turvatunne ning ennetada vägivalla kordumist ohvriabi korras pakutavate teenuste ja hüvitiste kaudu. Ohvriabi korraldamise alused sätestab OAS.

Eelpool kirjeldatud kogemustest väljumiseks ja taastumiseks korraldatakse ohvriabi süsteemis järgmisi teenuseid (OAS § 15 lg 2):

- ohvriabi põhiteenus;
- psühhosotsiaalne abi kriisijuhtumi korral;
- naiste tugikeskuse teenus;
- seksuaalvägivalla kriisiabi;
- inimkaubandusohvrite teenus;
- taastava õiguse teenused;
- vägivallast loobumise toetamine;
- traumast taastumist toetav vaimse tervise abi.

Mõnda nendest teenustest osutab Sotsiaalkindlustusamet ise (nt ohvriabi põhiteenus), mõnda osutavad Sotsiaalkindlustusametiga sõlmitud lepingu alusel välised partnerid (nt traumast taastumist toetav vaimse tervise abi).

Ohvriabitöötajad asuvad kõigis suuremates linnades: ohvriabitöötajate kontaktid.

Ohvriabitöötajad osutavad ohvriabi põhiteenust – pakuvad esmast tuge, jagavad informatsiooni abi saamise võimaluste kohta, juhendavad suhtlemisel teiste vajalike asutustega jpm. Ohvriabitöötaja hindab inimese abivajadust ning aitab vajadusele vastava abini jõuda. Ohvriabikeskusesse võib abivajaja pöörduda anonüümselt, kuid teatud teenuste taotlemisel on vaja esitada oma isikuandmed. Ohvriabitöötaja poole võib ohvriabi puudutavate küsimustega pöörduda ka ohvriga kokku puutuv spetsialist või teised, kes töötavad antud sihtgrupiga.

Käesolev infoleht käsitleb ülal viidatud ohvriabiteenuste seast ainult üht teenust – **traumast taastumist toetava vaimse tervise abi**. Antud infomaterjal on kasutatud mõistet „traumast taastumist toetav vaimse tervise abi“ sellenimelise ohvriabiteenuse tähenduses.

2. Mis on traumast taastumist toetav vaimse tervise abi, kellele see on?

Teenuse eesmärk

Traumast taastumist toetava vaimse tervise abi (edaspidi: TTTVT abi) eesmärk on soodustada kuriteo ja vägivalla ohvri psühhosotsiaalse tasakaalu taastumist ning vähendada ohvri psüühika- ja käitumishäirete tekkimise tõenäosust või nende intensiivsust (OAS § 29).

Milliseid teenuseid TTTVT abi sisaldab?

OAS kohaselt sisaldab traumast taastumist toetav vaimse tervise abi järgmisi teenuseid:

- psühholoogiline nõustamine;
- psühhoteraapia.

Psühholoogilise nõustamise ja psühhoteraapia teenuseid saab osutada nii individuaalteenusena kui ka paari-, pere- või grupiteenusena (sh nii tugigrupi kui psühhoteraapiagrupina).

Inimene võib traumast taastumisel vajada väga erinevat laadi tuge, sealhulgas erinevaid vaimse tervise teenuseid. Ohvriabiteenuse raames saab Sotsiaalkindlustusamet inimeselt üle võtta nende vaimse tervise teenuste tasu maksmise kohustuse, mis kuuluvad OAS kohaselt TTTVT abi alla. Teiste, s.o ohvriabi seaduses sätestamata traumast taastumist toetavate vaimse tervise teenuste eest Sotsiaalkindlustusamet inimeselt tasu maksmise kohustust üle võtta ei saa.

Kellele see teenus on?

Traumast taastumist toetava vaimse tervise abi sihtgrupiks on inimesed, kes vajavad kogetud kuriteo või vägivalla mõjudest taastumiseks psühholoogilist nõustamist või psühhoteraapiat.

See tähendab, et teenust on saama õigustatud inimene, kes

- a) on langenud kuriteo või vägivalla ohvriks, täpsemalt on loetletud õigustatud isikud seaduses järgnevalt (OAS § 30):
 - kuriteoohvrid, kelle suhtes toime pandud teo kohta on alustatud kriminaalmenetlus;
 - perevägivalla ohvrid (perevägivalla ohver OAS mõistes on isik, kes on kogenud füüsilise, seksuaalse, psüühilise või majandusliku vägivalla akte perekonnas või kooselus või endise või praeguse abikaasa või partneri poolt, sõltumata sellest, kas vägivallaakti toimepanija elab või on elanud ohvriga samas elukohas);
 - seksuaalvägivalla ohvrid (seksuaalvägivalla ohver on isik, kelle suhtes on sooritatud seksuaalseid toiminguid ilma tema nõusolekuta või keda on sunnitud seksuaalsetele toimingutele kolmanda isikuga või keda on seksuaalselt väärkoheldud);
 - ohvri laps, lapselaps, vanem ja muu last kasvatav isik, vanavanem, õde, vend, ohvriga abielus või püsivas kooselus olev või olnud isik;
 - isikud, kes osalevad kriminaalmenetluses tunnistajana
- b) ning kellel on kogetuga seoses vajadus traumast taastumist toetava vaimse tervise abi järele.

Kui inimene kuulub **loetletus toodud sihtgruppi** ning tal on **kogetuga seonduv abivajadus** vaimse tervise toe järele, saab ta esitada taotluse traumast taastumist toetava vaimse tervise abi saamiseks.

3. Limiit

Kui inimene on langenud kuriteo või vägivalla ohvriks ning tal on kogetuga seondult abivajadus, teeb Sotsiaalkindlustusamet (ohvriabitöötaja või lastemaja spetsialist) tema suhtes otsuse, et inimene on õigustatud traumast taastumist toetava vaimse tervise abile (edaspidi: õigustatuse otsus). See tähendab, et Sotsiaalkindlustusamet võtab temale osutatava vaimse tervise abi tasu maksmise kohustuse üle.

Sotsiaalkindlustusamet võib tasu maksmise kohustuse võtta üle kolmel erineval määral:

Piiratud limiidiga. Inimese eest tasutakse vaimse tervise abi teenuste eest fikseeritud piirmäära täitumiseni. Piirmääraks on õigustatuse otsuse tegemise aastal kehtinud ühe kuupalga alammäär. See tähendab, et piirmäära suurus sõltub õigustatuse otsuse tegemise aastast. 2024. aastal tehtud õigustatuse otsuste puhul on ülevõetava summa piirmääraks 820€ ühe isiku kohta.

Piiramatu limiidiga tähtajaline. Seksuaalselt väärkoheldud alaealiste puhul võtab Sotsiaalkindlustusamet tasu maksmise kohustuse üle kuni alaealise abivajaduse äralangemiseni või kuni tema täisealiseks saamiseni. Täiskasvanuks saamisel on inimesel vajadusel õigus saada teenust edasi piiratud limiidi täitumiseni. Abivajadust hinnatakse uuesti iga kord, kui täitub otsuse tegemise aastaks kehtestatud ühe kuupalga alammäär. Hinnangu jätkuvale abivajadusele saab anda inimesele vaimse tervise teenust osutav spetsialist, vastava otsuse teeb Sotsiaalkindlustusamet.

Piiramatu limiidiga tähtajatu. Teatud kuriteo ohvrite (inimkaubanduse ohvrid ning terrorikuriteo ohvrid) puhul võtab Sotsiaalkindlustusamet tasu maksmise kohustuse üle kuni traumast taastumist toetava vaimse tervise abi vajaduse äralangemiseni. Vastavat abivajadust hinnatakse iga kord, kui täitub otsuse tegemise aastaks kehtestatud ühe kuupalga alammäär. Hinnangu jätkuvale abivajadusele saab anda inimesele vaimse tervise teenust osutav spetsialist.

4. Traumast taastumist toetav vaimse tervise abi – kes seda osutab?

Traumast taastumist toetav vaimse tervise abi osutaja on **teenuseosutaja** (FIE või juriidiline isik), kes on sõlminud Sotsiaalkindlustusametiga tasu maksmise kohustuse ülevõtmise lepingu. Vahetult osutavad TTTVT abi teenuseid **spetsialistid** (psühholoogid ja psühhoterapeudid), kellele teenuseosutaja on pannud lepingu täitmise ülesande.

Lepingusse saavad astuda kõik teenuseosutajad, kes on valmis lepingus kirjeldatud tingimustel TTTVT abi teenuseid osutama ning kes vastavad seaduses ja seonduvas määruses sätestatud nõuetele (Sotsiaalkaitseministri 03.04.2023. a. määrus nr 20 „Ohvriabi osutava isiku erialase ettevalmistuse nõuded ja koolitused“, edaspidi: määrus).

Tingimused teenuseosutajale:

- maksuvõla puudumine;
- teenuseosutaja veebilehel on toodud avalik hinnakiri:
Traumast taastumist toetava vaimse tervise abi osutamise raames võtab Sotsiaalkindlustusamet isikult tasu maksmise kohustuse üle, mitte ei „telli“ eraldiseisvat teenust. Sellest tulenevalt ei aktsepteeri Sotsiaalkindlustusamet enda poolt suunatud klientidele eraldi kehtestatud hinnakirja ning tasub üksnes nende teenuste eest, mis on vastavuses teenuseosutaja avaliku hinnakirjaga. Avaliku hinnakirja alusel teenuse eest tasumine tähendab, teenuse osutajal on õigus võtta Sotsiaalkindlustusameti poolt suunatud kliendilt täpselt samas summas tasu kui teistelt klientidelt, kes Teie poole abi saamiseks pöörduvad.

Teenuseosutaja peab tagama, et spetsialistid saaksid teenust osutada selleks sobivas tööruumis (nt et ruum tagaks privaatsuse), seda nii tavapäraste kontaktseansside kui ka kaugteenuste osutamisel.

Nõuded teenust osutavale spetsialistile

Üldnõuded, mis kehtivad kõigile ohvriabi osutavatele isikutele kogu ohvriabisüsteemis, on sätestatud OAS § 12 lg 3:

- ta on vähemalt 18-aastane;
- tal on ohvriabi osutamiseks vajalikud isikuomadused;
- teda ei ole karistatud sellise tahtlikult toime pandud kuriteo eest, mis võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise või vara;
- ta vastab lastekaitseaduse §-s 20 sätestatud nõuetele, kui abi osutatakse lapsele.
- ohvriabi vahetult osutav isik peab olema läbinud ühe aasta jooksul ohvriabiteenuse osutamise alustamisest ohvriabi põhikoolituse. Põhikoolituse läbinu tunneb traumapõhist lähenemisviisi (sh vägivalla mõju) ja oskab näha selle rakendamise võimalusi, tunneb ohvriabisüsteemis pakutavaid abisaamise võimalusi ja teenuseid ning õiguslikke aluseid, teab ohvrite abistamise põhimõtteid ja nende rakendamise võimalusi oma töös, tunneb võrgustikutöö põhimõtteid, teab enesehoiu põhimõtteid.

Erialase ettevalmistuse nõuded TTTVT abi osutavale spetsialistile on sätestatud ministri määruses. Tegemist on minimaalsete ettevalmistusnõuetega. Selleks, et teenus oleks osutatud traumad kogenud inimest hoidvalt, tuleb teenust osutaval spetsialistil lähtuda ka traumateadlikkuse põhimõtetest ning erialasest ja professionaalsest eetikast. Sellest lähtuvalt peaks spetsialist sõltuvalt sihtgrupist, kellele ta teenust osutab, lisaks nõutud

miinimumnõuetele vastavusele omama ka spetsiifilisi teadmisi ja oskusi ning subjektiivset valmisolekut antud sihtgrupiga töötamiseks. Määruse kohaselt on teenust vahetult osutavale spetsialistile esitatavad nõuded teenusespetsiifilised ning sõnastatud järgmiselt:

Psühholoogilise nõustamise teenust osutaval spetsialistil peab olema kliinilise psühholoogi, psühholoog-nõustaja või koolipsühholoogi kehtiv kutse või magistrikraad psühholoogia erialal;

Psühhoteraapia teenust osutav spetsialist peab vastama kahele eeldusele:

1. tal peab olema traumat kogenud inimestega töötamiseks sobiv baasharidus, st peab vastama vähemalt ühele järgmistest tingimustest:
 - a) tal on kliinilise psühholoogi, psühholoog-nõustaja, koolipsühholoogi või sotsiaaltöötaja (vähemalt tase 7) kehtiv kutse;
 - b) ta on arst, kes on omandanud psühhiaatria eriala, või õde, kes on omandanud vaimse tervise õenduse eriala;
 - c) tal on magistrikraad psühholoogia või sotsiaaltöö erialal.
2. tal on ohvriabi osutamiseks sobiva psühhoteraapia väljaõpe.

Psühhoteraapia väljaõppe puhul aktsepteerib SKA nende koolkondade psühhoteraapia väljaõpet, mis on sobilikud ohvriabi osutamiseks, st sobilikud tööks traumat kogenud inimestega. Erialaliitude sisendile tuginedes aktsepteerib SKA ohvriabi süsteemis nende psühhoteraapia koolkondade väljaõpet, mis vastavad järgmistele kriteeriumitele:

- on teadus- ja/või tõenduspõhine;
- väljaõpe sisaldab traumatöötlusmudeleid või vähemalt sissejuhatust psühhotraumatoloogiasse;
- psühhoteraapia väljaõpe on põhjalik (minimaalselt 40 EAP) – ainult sissejuhatava kursuse läbimine või üksikute koolituste läbimine ei ole käsitletav psühhoteraapia-alase väljaõppega.

Ülalkirjeldatud nõuetele vastavust kontrollime järgmiselt:

- kliinilise psühholoogi, psühholoog-nõustaja, koolipsühholoogi või sotsiaaltöötaja kutse vastavust kontrollime SA Kutsekoda väljastatud kutsete [registrist](#);
- arsti ja õe kutse olemasolu ja eriala kontrollime Terviseameti tervishoiutöötajate [registrist](#);
- haridusnõudele vastavuse kontrollimiseks tuleb teenuseosutajal esitada spetsialisti haridust tõendava dokumendi koopia. See tuleb esitada üksnes siis, kui väljaõppenõuetele vastavus ei ole kontrollitav avalikes registrites esitatava info alusel (nt kui puudub kutse). Välisriigis omandatud kvalifikatsiooni puhul tuleb täiendavalt esitada tõend, mille alusel saab kinnitada välisriigis omandatud kvalifikatsiooni vastavust esitatud nõuetele;
- psühhoteraapia väljaõppe nõudele vastavust kontrollime vastavat psühhoteraapia koolkonda Eestis esindava organisatsiooni poolt kinnitatud avalikest registritest. Juhul, kui isiku teraapia-alase väljaõppe kohta ei ole oma koolkonna avalikus registris sellekohast märget, tuleb teenuseosutajal esitada spetsialisti väljaõpet tõendava dokumendi koopia;

Sotsiaalkindlustusametiga lepingusse astumise protsess

Lepingusse astumise protsess toimub järgmiste sammudena:

1. Asutus tutvub teenuse korraldusega ning Sotsiaalkindlustusametiga sõlmitava tasu maksmise kohustuse ülevõtmise lepingu tingimustega.
2. Lepingut sõlmida sooviv asutus esitab Sotsiaalkindlustusametile avalduse lepingusse astumiseks (lisa 1 toodud vormil). Asutusel on võimalus esitada avaldus lepingusse astumiseks jooksvalt, vastavalt valmisolekule ja soovile.

Koos avaldusega esitab asutus lepingusse astumiseks vajalikud dokumendid:

- ankeet teenuseosutajale (lisa 2 toodud vormil);
 - ankeedid lepingu raames vahetult teenust osutama hakkavate spetsialistide kohta (lisa 3 toodud vormil). Asutus esitab ainult nende spetsialistide ankeedid ja dokumendid, kelle osas on ta veendunud lepingu tingimustele vastavuses;
 - lepingu raames vahetult teenust osutama hakkavate spetsialistide ettevalmistusnõuetele vastavust tõendavad dokumendid (ainult need dokumendid, mis ei ole leitavad avalikest registritest).
3. Sotsiaalkindlustusamet veendub, et lepingu sõlmimise eelduseks olevad tingimused on täidetud. SKA teeb vajadusel dokumendid esitanud asutusele päringud lisadokumentide esitamiseks, esitatud info täpsustamiseks, jmt.
 4. Sobivusel lepingu sõlmimine. Leping sõlmitakse minimaalselt üheks ja maksimaalselt kolmeks aastaks.
 5. Teenuseosutajat puudutava info lisamine teenuseosutajate andmebaasi, veebilehele, SKAIS süsteemi; meiliaadressi(te) lisamine teenuseosutajate meililisti.

Mis on teenuseosutajate andmebaas? Teenuseosutajate ja vastavate spetsialistide avalik nimekiri Sotsiaalkindlustusameti veebilehel, kus on esitatud teenuse osutamisega seonduv info: vastuvõtu aadress, teenuse broneerimiseks vajalikud kontaktandmed, viide osutatavate teenuste avalikule hinnakirjale, spetsialistide nimed ja nende teenuse osutamisega seonduv väljaõppeinfo (spetsialisti eriala, psühhoterapia teenuse osutamisel omandatud psühhoterapia), muu teenuse osutamisega seonduv oluline info (teenuse osutamise keel; sihtgrupid, kellega spetsialist töötab).

Mis on SKAIS? Sotsiaalkaitse infosüsteem (SKAIS) on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, mida peetakse seadustest tulenevate Sotsiaalkindlustusameti avalike ülesannete täitmise eesmärgil. Teenuseosutajad, kes on Sotsiaalkindlustusametiga tasu maksmise kohustuste ülevõtmise lepingu, lisatakse SKAIS süsteemi, mis võimaldab vormistada suunamisotsuseid vastava teenuseosutaja teenusele.

Mis on teenuseosutajate meililist? Üldise töökorraldusliku info ja töö sisuga seotud info (nt teemakohane koolitusinfo) edastamine toimub vastavas meililistis, kuhu kuuluvad teenuseosutajad ning SKA volitatud esindajad. Meililisti võivad soovi korral kuuluda ka teenuseosutajaga seotud spetsialistid, kes on lepingu raames teenust vahetult osutavaks spetsialistiks.

5. Teenuse korraldus, klienditeekond

1. Inimene pöördub Sotsiaalkindlustusameti ohvriabitöötaja või lastemaja spetsialisti poole. Teatud juhtudel võtab ohvriabitöötaja ise inimesega ühendust (eelkõige juhtudel, kui ohvriabisse on jõudnud info abivajavast inimesest muul viisil, nt võrgustikupartnerite kaudu – PPA teavitust jmt).

2. Ohvriabitöötaja (või lastemaja teenuse puhul lastemaja spetsialist) hindab inimese **abivajadust** ning tutvustab talle abivajadusele vastavaid abi võimalusi.

3. Kui inimene vajab vaimse tervise abi, hindab ohvriabitöötaja (lastemaja teenuse puhul lastemaja spetsialist), kas inimene on õigustatud saama traumast taastumist toetavat vaimse tervise abi. Õigustatuse hindamiseks võib olla vajalik kriminaalmenetluse läbiviimist tõendavate vmt. dokumentide esitamine, vajadusel saab inimene ohvriabitöötajalt (lastemaja teenuse puhul lastemaja spetsialistilt) sellekohast abi.

3.1. Kui inimene on õigustatud saama traumast taastumist toetava vaimse tervise abi, teeb ohvriabitöötaja (lastemaja teenuse puhul lastemaja spetsialist) vastavalt **õigustatuse otsuse**.

3.2. Kui abivajav inimene ei ole õigustatud traumast taastumist toetava vaimse tervise abi saama, tutvustab ohvriabitöötaja (lastemaja teenuse puhul lastemaja spetsialist) talle väljaspool ohvriabiteenuseid saadaolevaid vaimse tervise abi võimalusi (nt abivõimalused tervishoiusüsteemis, kohaliku omavalitsuse korraldatava abi võimalused jne).

4. Teenusele pöörduv **inimene valib sobiva teenuseosutaja**. Valida saab lepinguliste partnerite teenust osutavate spetsialistide vahel, kes on toodud teenuseosutajate andmebaasis.

5. Ohvriabitöötaja (lastemaja teenuse puhul lastemaja spetsialist) edastab krüpteeritud suunamisotsuse valitud teenuseosutajale. Kehtiv suunamisotsus on aluseks teenusele suunatud isiku eest tasu maksmise kohustuse ülevõtmisele Sotsiaalkindlustusameti poolt.

Suunamisotsus sisaldab selle täitmiseks vajalikku infot, millest suunamisotsuse saav teenuseosutaja (nii teenuseosutaja kui teenust vahetult osutav spetsialist) peab teenuse osutamisel lähtuma: isikukohane tasutava summa limiit, isiku kontaktinfo jmt.

Teenuste eest, mis on osutatud isikule enne suunamisotsuse vormistamist, või mida osutatakse isikule suunamisotsuses märgitud tingimusi mitte arvestades, Sotsiaalkindlustusamet tasu maksmise kohustust üle võtta ei saa.

Suunamisotsus kehtib kuni 2 aastat.

Suunamisotsust saab vajadusel ümber vormistada (teenuseosutaja vahetamine) või uuesti teha (nt kui inimene pöördub teenusele hiljem kui 2-aastane suunamisotsuse kehtivusaeg või on teenusel pikemalt kui 2-aastane suunamisotsuse kehtivusaeg). Kui inimene soovib vahetada spetsialisti teise teenuseosutaja juures teenust osutava spetsialisti vastu, tuleb käesoleval teenuseosutajal suunata inimene Sotsiaalkindlustusameti poole uue suunamisotsuse vormistamiseks.

Kui spetsialisti või teenust saava isiku soovil vahetatakse teenust osutavat spetsialisti ettevõttesiseselt, ei ole selleks tarvis teha uut suunamisotsust.

6. Teenuseosutaja ja teenusele suunatud inimene lepivad kokku psühholoogilise nõustamise või psühhoteraapia teenuse osutamises ning inimene pöördub teenusele.

Teenuseosutaja ega teenust osutav spetsialist ei ole kohustatud teenusele pöördunud inimesele teenust osutama. Keeldumise alused on kirjeldatud lepingus. Teenuse osutamisest keeldumisel tuleb teenuseosutajal sellest teavitada suunamisteatise edastanud ohvriabitöötajat (lastemaja teenuse puhul lastemaja spetsialisti), et ta saaks isikule vormistada uue suunamisotsuse teise teenuseosutaja juurde.

Teenuseosutaja võib teavitada Sotsiaalkindlustusametit, kui ta ei soovi teatud aja jooksul uusi suunamisotsuseid saada (nt tekkinud on pikad ootejärjekorrad, teenust osutav spetsialist on pikalt töölt eemal, vmt). Sellisel juhul saab teenuseosutajate andmebaasi teha vastava märke ning kuniks vastupidisele teavitusele uusi isikuid sellesse ettevõttesse teenusele ei suunata.

7. Enne teenusega alustamist tutvustab teenuseosutaja teenusele pöördunud inimesele ettevõttes kehtivat sisekorraeeskirja ja muud töökorralduslikus mõttes olulist infot. On oluline, et inimene oleks informeeritud teenuse tühistamise tingimustest, sest Sotsiaalkindlustusamet võtab tasu maksmise kohustuse üle üksnes nende teenuste eest, mida on reaalselt osutatud. Teenuste eest, mida ei ole reaalselt osutatud, Sotsiaalkindlustusamet tasu maksmise kohustust üle ei võta, kuid nende eest on teenuseosutajal õigus esitada arve inimesele endale. Sellisel juhul peab olema tagatud, et inimene on sellest eelnevalt informeeritud.

8. Spetsialist osutab inimesele teenust. Teenuse osutamisega seonduvas lähtutakse oma ettevõtte tavapärasest töökorraldusest ja sisekorra eeskirjadest, nagu kõigi teiste klientide puhul.

Teatud juhtudel võib Sotsiaalkindlustusamet küsida teenuseosutajalt hinnangut isiku abivajaduse kohta. Nt isikute puhul, kelle eest on tasu maksmise kohustus üle võetud kuni abivajaduse äralangemiseni, otsustab Sotsiaalkindlustusamet õigustatuse üle iga kord, kui tähtub otsuse tegemise aastaks kehtestatud ühe kuupalga alammäär ning sellisel juhul võib Sotsiaalkindlustusamet küsida otsuse tegemiseks hinnangut teenust osutavalt spetsialistilt.

9. Teenuseosutaja esitab osutatud teenuste eest Sotsiaalkindlustusametile aruande ja arve. Antud protsess on täpsemalt kirjeldatud peatükis „Aruannete ja arvete esitamine“.

6. Aruannete ja arvete esitamine

Traumast taastumist toetava vaimse tervise abi saama õigustatud inimeste puhul võtab Sotsiaalkindlustusamet juhul, kui kõik sellekohased õigusaktides sätestatud tingimused on täidetud, nimetatud teenuse eest tasu maksmise kohustuse nendelt inimestelt üle. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmine tähendab, et inimene saab teenuse osutajalt traumast taastumist toetava vaimse tervise abi, ent ei pea selle eest teenuse osutajale ise maksma, vaid seda teeb tema eest Sotsiaalkindlustusamet. Teisisõnu ei pea inimene ise teenuseosutajaga arveldama ning seejärel taotlema Sotsiaalkindlustusametilt tehtud kulude hüvitamist, vaid teenuse osutaja esitab kliendile osutatud teenuste kohta aruande ja arve otse Sotsiaalkindlustusametile, mille viimane teenuseosutajale tasub.

Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise **aluseks on** Sotsiaalkindlustusameti ja teenuseosutaja vahel sõlmitud leping ning Sotsiaalkindlustusameti poolt teenuseosutajale edastatud **kehtiv suunamisotsus** teenusele suunatud isiku kohta.

Sotsiaalkindlustusamet tasub teenuste kulud teenuseosutaja **avaliku hinnakirja alusel**, v.a. teenused, mille hind on rohkem kui 130€/tund (60min).

Teenuseosutajaga tasu maksmise kohustuse ülevõtmise lepingut sõlmides eeldab Sotsiaalkindlustusamet, et teenuseosutaja avalikus hinnakirjas märgitud teenuste tasu sisaldab kõik vajalikud kulud, mis teenuse osutamisega seonduvad.

Teenuseosutajal on õigus hinnakirja muuta, hinnakirjamuudatuse jõustumiseks lepingu raames osutatavate teenuste osas tuleb sellest Sotsiaalkindlustusametit teavitada vähemalt 30 kalendripäeva ette. Teenuseosutaja peab hinnakirjamuudatustest aegsasti teavitama ka teenusel olevaid inimesi, et inimesed teaksid arvestada muudatustega selles osas, kui suures mahus teenust nad oma summa limiidi osas antud teenuseosutaja juures edaspidi saavad.

Aruannete ja arvete esitamine toimub järgmiselt:

1. Igakuiselt, hiljemalt teenuse osutamisele järgneva kuu **14. kuupäevaks** esitab teenuseosutaja Sotsiaalkindlustusametile lepingu lisa 4 toodud **aruande** möödunud kuul lepingu alusel osutatud teenuste eest.
Aruandel tuleb teenuse maht ja teenuse hind esitada tunnipõhise arvestuse alusel. Teenused tuleb esitada isikupõhiselt (ühele isikule esitatud samasisulised teenused võib summeerida).
Piiratud limiidi alusel ja piiramatul limiidi alusel osutatud teenused tuleb esitada eraldi aruannetena.
Aruandel esitatud summad peavad olema kajastatud koos käibemaksuga.
2. Aruanne tuleb **krüpteerida** aadressidele Sotsiaalkindlustusamet OEO ja Sotsiaalkindlustusamet OEO1 ning saata meiliaadressile ttvt@sotsiaalkindlustusamet.ee.
3. Sotsiaalkindlustusameti volitatud isik (aruannete menetleja) kontrollib aruande vastavust suunamisotsuses toodud infole ning vastab 7 tööpäeva jooksul.
 - a) Kui aruandes esineb vigu või ebatäpsusi, edastab menetleja info ja küsimused e-posti teel aruande esitanud isikule. Teenuseosutaja teeb parandused ja saadab parandatud aruande uuesti.
 - b) **Aruandele tuleb lisada teenuseosutaja poolse kontaktisiku nimi**, kellele SKA menetleja saadab e-posti teel teavituse kui aruanne on aktsepteeritud ja

selle aruande kohta võib esitada e-arve. **E-arvele tuleb märkida aruande kinnitanud SKA töötaja (menetleja) nimi ja kontaktisiku nimi, kellele SKA menetleja kinnituse saatis.**

4. Teenuseosutaja esitab vastava e-arve 5 tööpäeva jooksul. **Arvele tuleb märkida periood (kuu), mille eest arve esitatakse.** Sotsiaalkindlustusamet võtab vastu ainult e-arveid. E-arve esitamisel tuleb lähtuda raamatupidamise seadusest, andmekaitse seadusest, jt kehtivatest õigusaktidest. Arvel ei tohi välja tuua isikuandmeid (teenust saanud isikute nimesid, isikukoode jmt).

Arve jaoks vajalikud rekvisiidid:

Sotsiaalkindlustusamet, Endla 8, 15092 Tallinn

Registrikood: 70001975

5. Arvete maksetähtaeg peab vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja – aruandluse juhendile olema vähemalt **14 päeva**. See on vajalik, et jõuaksime aruandeid isikute põhiselt kontrollida ja oma infosüsteemis menetleda (§ 15 lõige 7).

7. Kontaktid

Ohvriabikeskuste ja ohvriabitöötajate kontaktid piirkondade kaupa leiad [siit](#).

Aruannete esitamine: ttvt@sotsiaalkindlustusamet.ee

Kontaktaadress lepingu täitmisel (sh lepingusse astumise dokumentide edastamine) on:
ttvt@sotsiaalkindlustusamet.ee

Ohvriabi psühholoogilise abi teenuse juht:

Tuuli Truupõld

+372 5485 0816

tuuli.truupold@sotsiaalkindlustusamet.ee